Ministerie van Landbouw,
Visserij, Voedselzekerheid
en Natuur

Zo doende 2024

Jaaroverzicht dierproeven en proefdieren

Inhoudsopgave

1. Samenvatting

2. Registratie dierproeven en proefdieren

2.1 Inleiding

2.2 Sectie 1: Dieren voor het eerst gebruikt in dierproeven

2.3 Sectie 2: Dieren gebruikt in dierproeven (incl. hergebruik)

2.4 Sectie 3: Proefdieren gebruikt in dierproeven voor het creëren en in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen

2.5 Sectie 4: Doden zonder voorafgaande handeling

2.6 Sectie 5: Dieren dood of gedood na gebruik in fok en dieren dood of gedood voor gebruik in fok of dierproef

2.7 Sectie 6: Herplaatsing van proefdieren

Bijlage 1 Registratie dierproeven en proefdieren

Bijlage 2 Dierproeven bij instellingen van wetenschappelijk onderwijs en Defensie

Bijlage 3 Lijst met vergunninghouders

1 Samenvatting

Aantal dierproeven in 2024

In 2024 registreerden de Nederlandse vergunninghouders 435.263 dierproeven. Dat zijn 21.517 dierproeven meer dan in 2023. In 2024 zijn meer proeven uitgevoerd met: ratten, schapen, zebravissen en andere vissen. Met andere knaagdieren, konijnen, varkens, runderen, huishoenders en zeebaarzen werden juist minder proeven uitgevoerd.

Hergebruik van proefdieren

Het is mogelijk om een proefdier te laten deelnemen aan meerdere proeven (hergebruik). Hiervoor gelden specifieke voorwaarden, die zijn opgenomen in artikel 1e van de Wet op de dierproeven (Wod). Zo mag bij hergebruik de eerdere proef slechts licht of matig ongerief hebben veroorzaakt. Ook mag de volgende dierproef alleen vallen in de categorieën licht, matig of terminaal ongerief. Door hergebruik ligt het werkelijke aantal proefdieren lager dan het aantal verrichte dierproeven. In 2024 zijn bij 4.135 proeven dieren hergebruikt.

Doel van de proef

De meeste dierproeven worden uitgevoerd voor de doelen krachtens wetgeving vereiste toxiciteits- en veiligheidstesten (143.454; 40,6%), fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (67.676; 19,2%) en toegepast en omzettingsgericht onderzoek (61.492; 17,4%).

[1] Voor het uitvoeren van dierproeven is een instellingsvergunning vereist, deze wordt door de NVWA afgegeven. Voor elk afzonderlijk project met dierproeven is een projectvergunning vereist, deze wordt door de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) afgegeven

2 Registratie dierproeven en proefdieren

2.1 Inleiding

Conform artikel 15 van de Wet op de dierproeven (Wod) moeten vergunninghouders over het voorafgaande kalenderjaar verslag doen over aantallen proefdieren en de verrichte dierproeven. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de registratiegegevens. Het hoofdstuk is ingedeeld in 6 secties. Secties 1, 2 en 3 komen overeen met de ALURES registratie van de Europese Unie (EU) en betreft informatie over aantallen uitgevoerde dierproeven. Sectie 4 betreft informatie die niet verplicht is gesteld door de EU en alleen door Nederland als dierproef wordt geregistreerd, namelijk het gebruik van weefsels, organen en vloeistoffen van dieren zonder dat er voorafgaande handelingen zijn uitgevoerd. Sectie 5 en 6 geven informatie over proefdieren.

Sectie 1

Deze sectie geeft weer hoeveel dierproeven er zijn uitgevoerd en met welke diersoorten deze zijn uitgevoerd, hierbij zijn proefdieren die zijn hergebruikt in een dierproef niet meegenomen. Daarnaast wordt aanvullende informatie over non-humane primaten (NHP's) weergegeven. Ook vermeldt Sectie 1 de herkomst van de gebruikte proefdieren.

Sectie 2

Deze sectie toont het aantal uitgevoerde dierproeven, inclusief proefdieren die zijn hergebruikt in dierproeven. Deze sectie geeft details over het doel van de dierproef, de bijbehorende ernst van de procedures en de genetische status van de dieren. Sectie 2 bevat ook informatie over het type en de herkomst van de volgens wetgeving vereiste dierproeven.

Sectie 3

Deze sectie geeft het aantal uitgevoerde dierproeven weer voor het creëren en in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen.

Sectie 4

Sectie 4 geeft de aantallen uitgevoerde dierproeven weer met proefdieren die zijn gedood zonder voorafgaande handelingen. Uitsluitend Nederlandse vergunninghouders registeren deze categorie als dierproef omdat Nederland het doden van dieren voor het gebruik van hun organen, weefsels of lichaamsvloeistoffen aanmerkt als dierproef. Andere lidstaten rapporteren deze cijfers niet.

Leeswijzer

Om tot het totaal aantal uitgevoerde dierproeven in Nederland te komen worden de aantallen uit sectie 2, 3 en 4 bij elkaar opgeteld. Om de vergelijking met andere Europese lidstaten mogelijk te maken worden daarvoor de aantallen uitgevoerde dierproeven conform EU-definitie gebruikt, dat zijn de aantallen uitgevoerde dierproeven uit sectie 2 en 3.

Sectie 5

Sinds 2014 wordt er onderscheid gemaakt tussen dieren die zijn doodgegaan of gedood na gebruikt in de fok (bijvoorbeeld ouderdieren die zijn gebruikt voor de fok) en dieren die zijn doodgegaan of gedood voor gebruik in fok of de dierproef (bijvoorbeeld vanwege ongeschiktheid voor gebruik in dierproeven). Dit wordt getoond in Sectie 5.

Sectie 6

Sectie 6 geeft weer hoeveel proefdieren er herplaatst zijn na het gebruik in een dierproef (vrijgelaten, terug naar eigenaar of adoptie).

OCW tabellen en Defensie

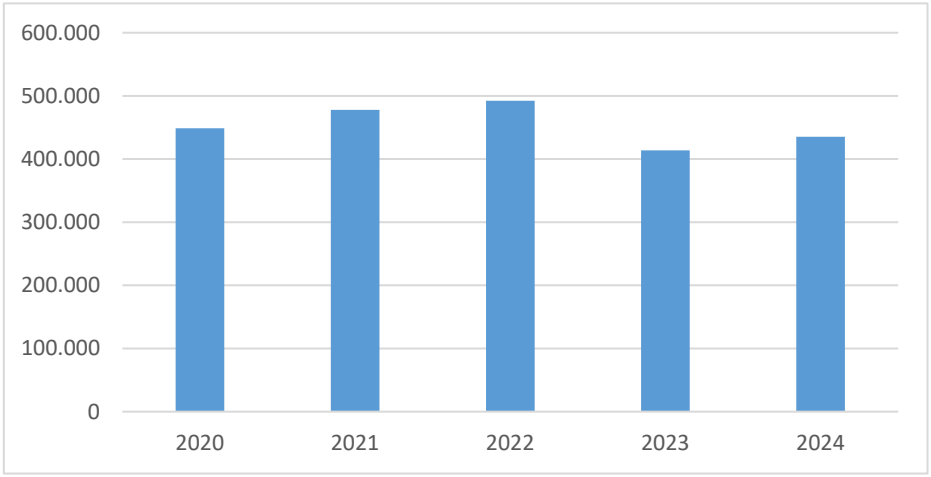
Op verzoek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) worden dierproeven die zijn verricht bij universiteiten en universitaire medische centra apart weergegeven in Bijlage 2. Deze tabellen zijn door de vergunninghouders zelf aangeleverd en integraal overgenomen. Sinds 2021 kunnen de instellingsvergunninghouders ook een link naar hun eigen website aanleveren waarin detailinformatie over het dierproefgebruik op instellingsniveau wordt verstrekt. Er geldt geen wettelijke verplichting voor het aanleveren van de tabel of link naar de website. Dit gebeurt op vrijwillige basis. Daarnaast presenteren Bijlage 2.15 en 2.16 de dierproeven die in opdracht van het Ministerie van Defensie zijn verricht.

2.2 Totaal aantal dierproeven (incl. registratie Nederlandse informatie)

In 2024 registreerden de Nederlandse vergunninghouders 435.263 dierproeven. Dit zijn het totaal aantal dierproeven geregistreerd voor de Europese registratie (sectie 2 en 3) en de Nederlandse registratie (sectie 4). Dit is een toename van 21.517 dierproeven in vergelijking met 2023. Afbeelding 1 geeft een vergelijking van het totaal aantal dierproeven van 2020 t/m 2024.

Afbeelding 1

Totaal aantal uitgevoerde dierproeven in Nederlands van 2020 t/m 2024.

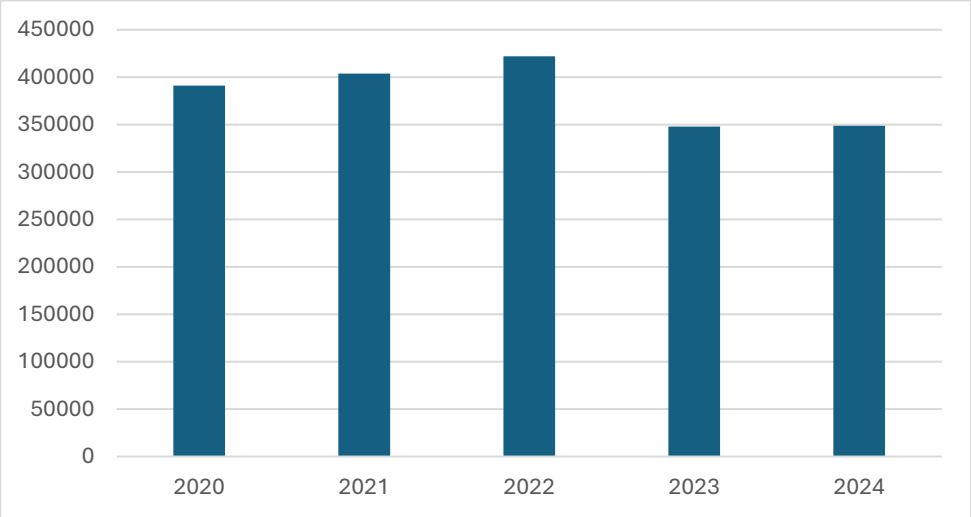
Sectie 1: Dieren voor het eerst gebruikt in dierproeven

Sectie 1 biedt een overzicht van het aantal uitgevoerde dierproeven onderverdeeld naar diersoorten, zonder het hergebruik van proefdieren in dierproeven. Daarnaast wordt informatie over non-humane primaten (NHP's) apart verstrekt. Sectie 1 verstrekt ook gegevens over herkomst van de dieren, maar gaat niet verder in op hun specifieke gebruik: hiervoor dient Sectie 2 geraadpleegd te worden. Alle gegevens in Sectie 1 zijn dus exclusief hergebruik.

Aantal dierproeven

In 2024 werden in totaal 348.820 dierproeven uitgevoerd waarin proefdieren voor het eerst gebruikt zijn. Dit is een toename van 823 dierproeven in vergelijking met 2023 (afbeelding 2).

Afbeelding 2.
Aantal dierproeven (zonder hergebruik) van 2020 t/m 2024.

Diersoorten

In 2024 zijn de meeste dierproeven gedaan bij: muizen (108.708; 31,2%), ratten (89.329; 25,6%), andere vissen (81.702; 23,4%), huishoenders (17.442; 5,0%), andere vogels (16.065; 4,6%), konijnen (12.232; 3,5%) en varkens (6.000; 1,7%). Er werden in 2024 90 NHP's voor het eerst gebruikt in dierproeven (0,03%).

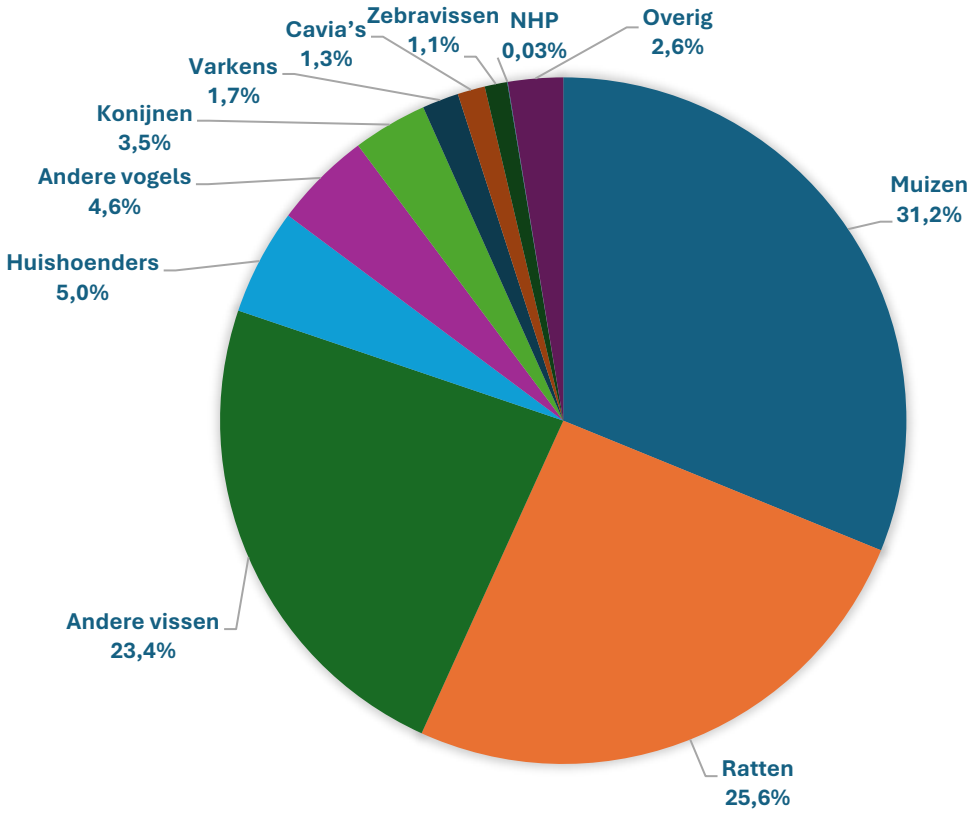
Alle andere diersoorten zijn samengevoegd in overige diersoorten (17.252) zie Afbeelding 3.

In 2024 vonden minder dierproeven plaats met onder andere de diersoorten: huishoenders (van 22.000 naar 17.442 dieren), andere vogels (van 18.955 naar 16.065 dieren), klauwkikkers (van 706 naar 17 dieren), zeebaarzen (van 1.029 naar 17 dieren) en konijnen (van 17.277 naar 12.232 dieren).

De diersoorten met een gestegen gebruik zijn: ratten (van 80.763 naar 89.329 dieren) en zebravissen (van 2.757 naar 3.709 dieren).

Voor meer details over het aantal dierproeven per diersoort en per jaar, en welke diersoorten onder 'overig' vallen, zie Bijlage 1.1.

Afbeelding 3.
Dierproeven per diersoort

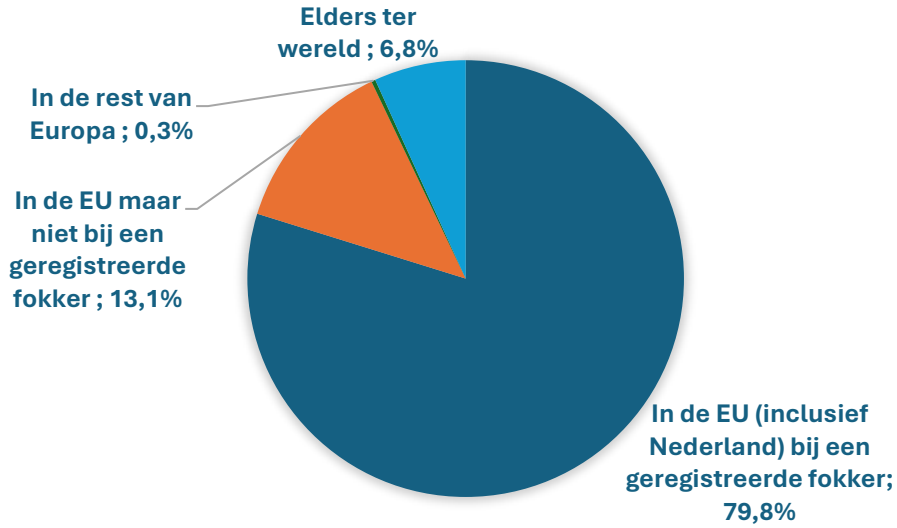
Herkomst

In de registratie kan een aantal opties worden geselecteerd om te specificeren waar proefdieren zijn geboren:

- Geboren in de Europese Unie (EU) (inclusief Nederland) bij een geregistreerde fokker;
- Geboren in de EU maar niet bij een geregistreerde fokker;
- Geboren in de rest van Europa;
- Geboren elders ter wereld.

In 2024 werden 278.125 (79,8%) proefdieren in de EU bij een geregistreerde fokker geboren en 45.559 (13,1%) bij een niet geregistreerde fokker. Verder werden 1.130 (0,3%) proefdieren in de rest van Europa geboren en 23.782 (6,8%) elders ter wereld (afbeelding 4). Herkomst van NHP's wordt apart getoond in paragraaf 'Non-humane primaten (NHP's)'. Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.2.

Afbeelding 4.
Herkomst (zonder non-humane primaten (NHP's)).

Non-humane primaten (NHP's)

Voor het gebruik van non-humane primaten (NHP's) in dierproeven moet de afkomst en de generatie worden geregistreerd. De categorieën 'F1', 'F2 of groter' en 'zichzelf in stand houdende kolonie' geven informatie over het aantal generaties dat het dier afstamt van wildvangdieren.

In 2024 zijn er in totaal 90 NHP's voor het eerst gebruikt in dierproeven in Nederland: 2 java-apen, 25 klauwaapjes en 63 rhesusapen, dit is 0,03% van het totaal aantal dierproeven. Alle NHP's werden geboren in de EU bij een geregistreerde fokker en zijn een tweede generatie of groter. Verder kwamen ook alle NHP's uit een zichzelf in stand houdende kolonie.

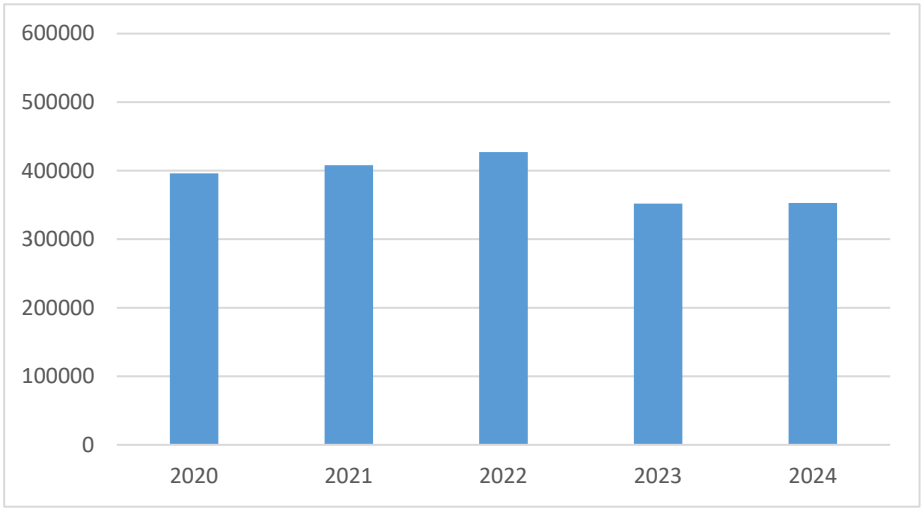
Sectie 2: Dieren gebruikt in dierproeven (inclusief hergebruik)

In Sectie 2 wordt het aantal uitgevoerde dierproeven inclusief dierproeven waarbij proefdieren zijn hergebruikt weergegeven. Deze sectie biedt gedetailleerde informatie over het doel van de dierproef, de bijbehorende ernst van de procedures, evenals de genetische status van de proefdieren. Daarnaast wordt in deze sectie ingegaan op het type en de herkomst van de wettelijke bepalingen waarvoor de dierproeven zijn uitgevoerd. Alle cijfers en grafieken in deze sectie zijn inclusief hergebruik van dieren.

Aantal dierproeven

In 2024 werden er in totaal 352.955 dierproeven uitgevoerd, waarin hergebruik van proefdieren is meegerekend. Exclusief hergebruik van dieren werden er 348.820 dierproeven uitgevoerd (Sectie 1). In totaal werden er 4.135 (=352.955 – 348.820) dierproeven uitgevoerd waarin dieren zijn hergebruikt. Voor een gedetailleerd overzicht van hergebruik per diersoort wordt verwezen naar Bijlage 1.6. Afbeelding 5 geeft een vergelijking van het aantal dierproeven (met hergebruik) in 2020 t/m 2024.

Afbeelding 5.
Aantal dierproeven (met hergebruik) van 2020 t/m 2024.

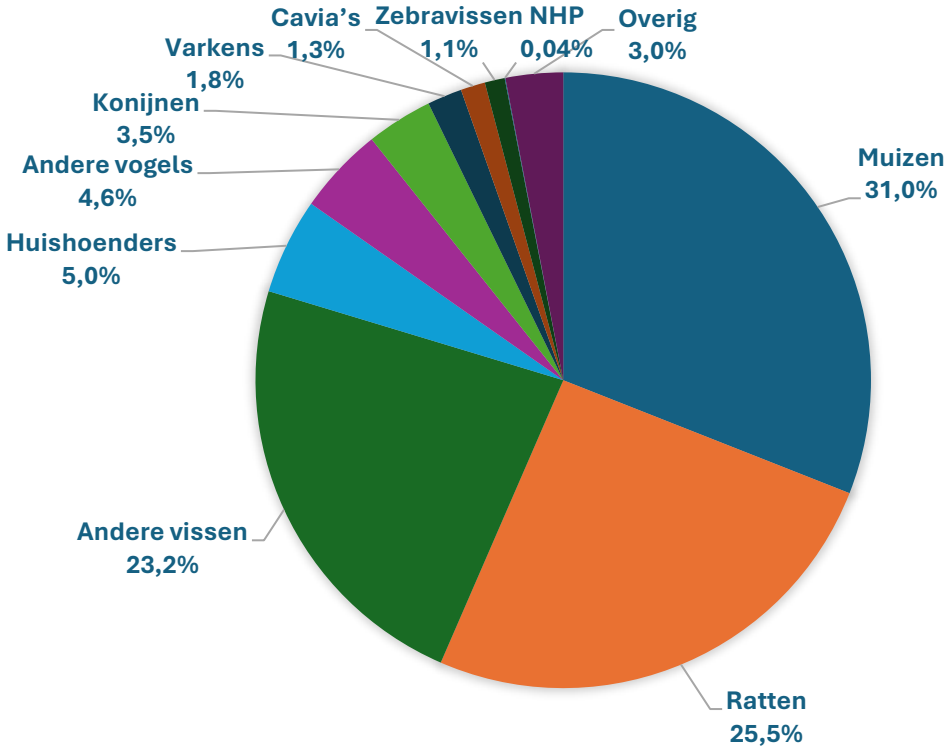
Diersoorten

De meest gebruikte diersoorten in dierproeven (met hergebruik) in 2024 waren: muizen (109.350 proeven; 31,0%), ratten (90.132; 25,5%), andere vissen (81.720; 23,2%), huishoenders (17.815 5; 0%), andere vogels (16.194 4; 6%), konijnen (12.282; 3,5%) en varkens (6.429; 1,8%).

Er werden in 2024 135 dierproeven met non-humane primaten (NHP's) uitgevoerd (0,04%). Als gevolg van hergebruik zijn deze dierproeven uitgevoerd op 108 rhesusapen, 25 klauwaapjes en 2 java-apen. De andere diersoorten zijn samengevoegd in overige diersoorten (18.898; 3,0%) (afbeelding 6).

Voor meer details over het aantal dierproeven per diersoort en per jaar, en welke diersoorten onder 'overig' vallen, zie Bijlage 1.3.

Afbeelding 6.
Diersoorten gebruikt in dierproeven

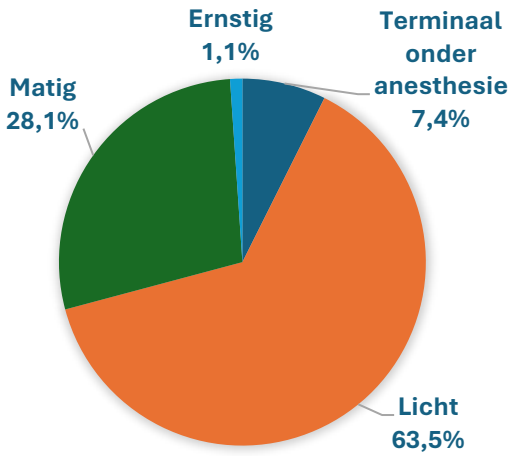

Ongerief

Het ongerief dat dieren ondervinden tijdens de dierproeven kan worden ingedeeld in 4 categorieën: terminaal onder anesthesie, licht, matig en ernstig. Op basis van de welzijnsevaluatie registreert de vergunninghouder achteraf de mate van ongerief bij de proefdieren.

Van de 352.955 dierproeven kon de ongerief score voor 63,5% (223.986 proeven) in licht, 28,1% (99.089 proeven) in matig, 1,1% (3.814 proeven) in ernstig en 7,4% (26.066 proeven) in terminaal onder anesthesie worden onderverdeeld (afbeelding 7). Voor details omtrent aantal dierproeven per ongerief categorie per diersoort zie Bijlage 1.4.

Afbeelding 7.
Mate van ongerief

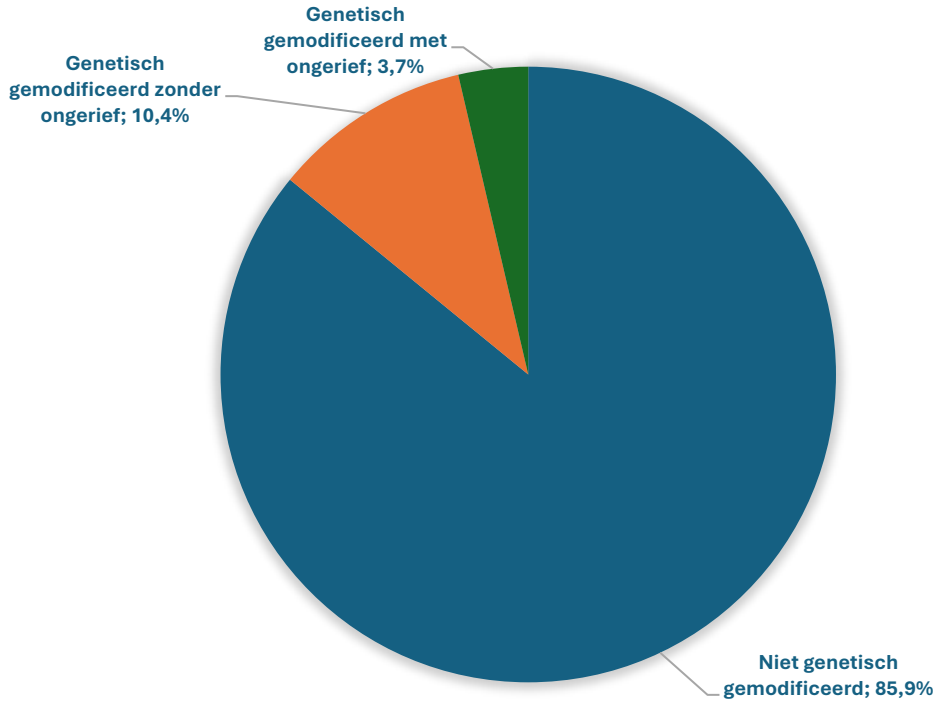
Genetische status

Vergunninghouders geven bij de registratie aan of een dierproef is verricht op een genetisch gemodificeerd dier of niet. Bij genetische gemodificeerde dieren wordt onderscheid gemaakt tussen een genetische modificatie met of zonder ongerief.

85,9% (303.208 proeven) van de dierproeven zijn gedaan met niet-genetisch gemodificeerde dieren. De overige dieren zijn genetische gemodificeerd zonder dat het ongerief voor het dier meebrengt (10,4%; 36.845 proeven) of waarbij het dier wel ongerief ervaart (3,7%; 12.902 proeven) (afbeelding 8). Voor een gedetailleerd overzicht over dierproeven per genetische achtergrond per diersoort zie Bijlage 1.5.

In 2023 werden 48.392 dierproeven verricht op genetisch gemodificeerde dieren. In 2024 waren het in totaal 49.747 dierproeven. Het aantal geregistreerde dierproeven op genetisch gemodificeerde dieren ligt daarmee in 2024 dus hoger (+ 1.355) dan in 2023.

Afbeelding 8.
Genetische status

Doel van de dierproef

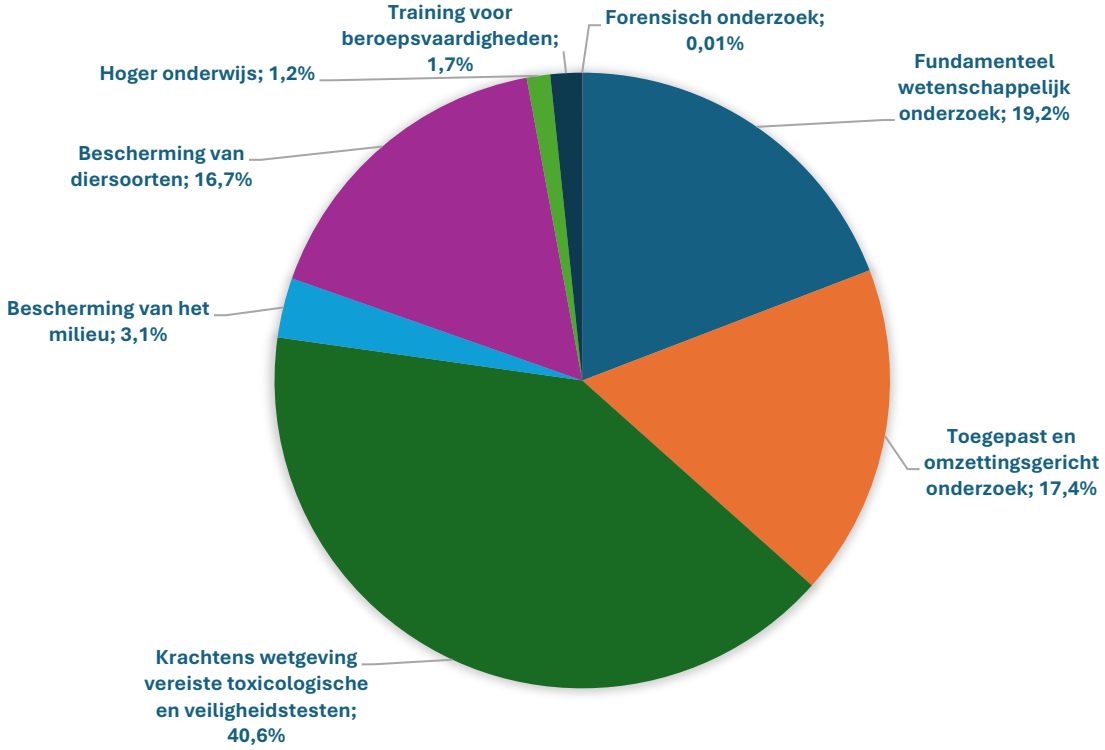
Bij de registratie van dierproeven wordt onderscheid gemaakt tussen acht hoofddoelen:

- Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek;
- Omzettingsgericht en toegepast onderzoek;
- Wettelijk verplicht onderzoek en routineproductie;
- Bescherming van het milieu;
- Behoud van soorten;
- Hoger onderwijs;
- Training van beroepsvaardigheden;
- Forensisch onderzoek.

De meeste dierproeven werden uitgevoerd onder wettelijke verplichtingen en routine productie (40,6%). Verder zijn behoud van soorten (16,7%), fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (19,2%) en omzettingsgericht en toepast onderzoek (17,4%) veel gebruikte hoofddoelen (afbeelding 9).

De verschillende hoofddoelen kunnen verder worden onderverdeeld in subcategorieën. Voor nadere details over de cijfers per hoofddoel en subcategorie wordt verwezen naar Bijlage 1.7, 1.8, 1.9 en 1.10. Voor nadere definities en toelichtingen met betrekking tot de verschillende hoofddoelen en subcategorieën wordt verwezen naar Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/569.

Afbeelding 9.
Dierproeven per hoofddoel

Wettelijke bepalingen

In 2024 zijn er 122.491 dierproeven (34,7%) uitgevoerd op de grond van wettelijke verplichtingen. Hiervan zijn 117.767 dierproeven (96,1%) uitgevoerd op grond van EU-wetgeving en 4.724 dierproeven (3,9%) op grond van niet-EU-wetgeving. Voor details over type en oorsprong van de wetgeving zie Bijlage 1.11 en 1.12.

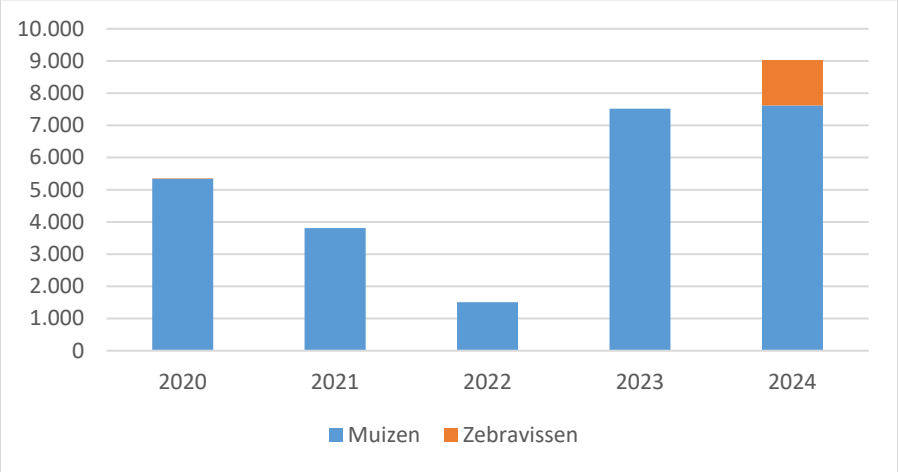
Sectie 3: Proefdieren gebruikt in dierproeven voor het creëren en in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen

Sectie 3 biedt een overzicht van het aantal uitgevoerde dierproeven voor het creëren en in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen.

Aantal dierproeven

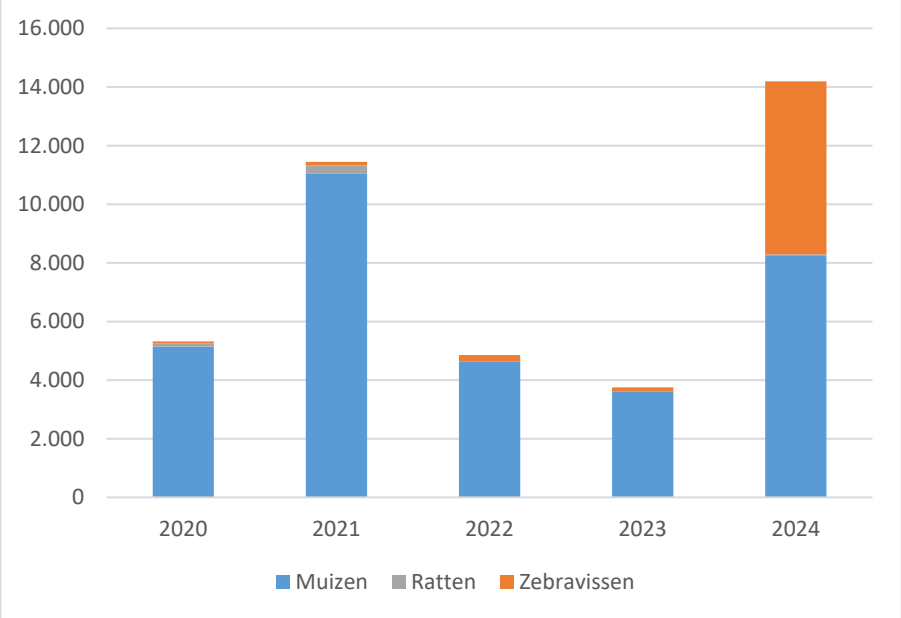
In 2024 werden er 7.619 dierproeven met muizen uitgevoerd voor het **creëren** van genetisch gemodificeerde lijnen (afbeelding 10). Dit waren 99 dierproeven meer dan in 2023. Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.13.

Afbeelding 10.
Dierproeven voor het creëren van genetisch gemodificeerde lijnen

In 2024 werden er 14.193 dierproeven uitgevoerd (8.237 proeven met muizen (58,0%), 52 proeven met ratten (0,4%) en 5.904 proeven met zebravissen (41,6%)) voor het **in standhouden** van genetisch gemodificeerde lijnen (afbeelding 11). Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.14.

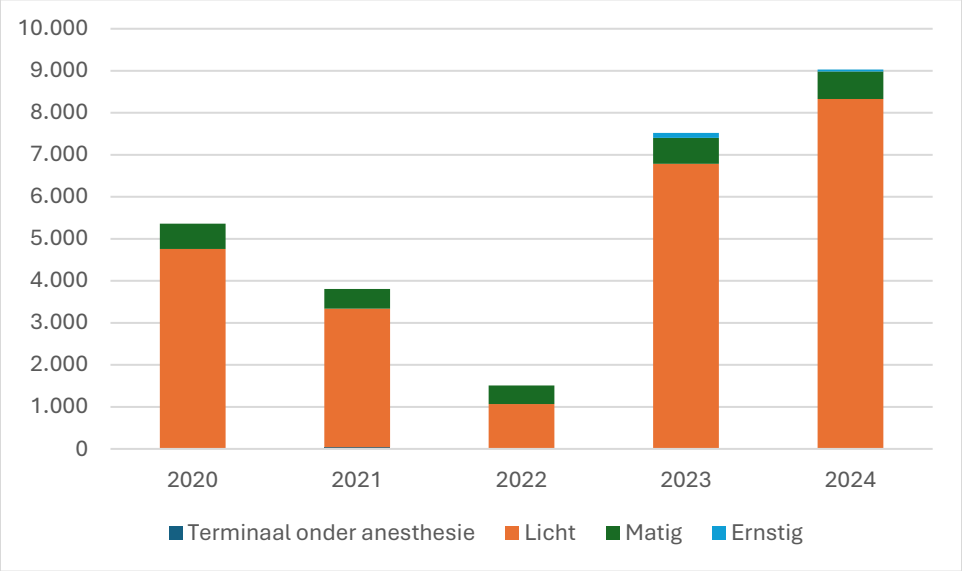
Afbeelding 11.
Dierproeven voor het in standhouden van genetische gemodificeerde lijnen

Ongerief

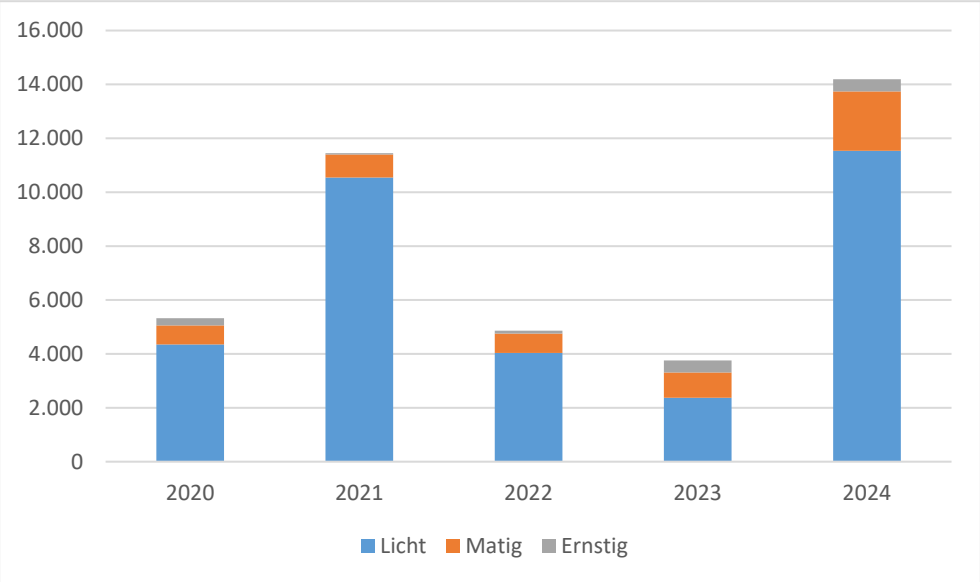
De meeste dierproeven voor het **creëren** van een genetisch gemodificeerde lijn vallen onder licht ongerief. Een kleiner deel valt onder matig ongerief. In 2024 viel 92,2% onder licht, 7,3% onder matig en 0,5 % onder ernstig (afbeelding 12). Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.15.

Afbeelding 12.
Dierproeven per ongerief categorie voor het creëren van genetisch gemodificeerde lijnen

De meeste dierproeven voor het **in standhouden** van een genetisch gemodificeerde lijn vallen ook onder licht ongerief. In 2024 viel 81,3% onder licht ongerief, 15,5% onder matig ongerief en 3,2% onder ernstig ongerief (afbeelding 13). Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.16.

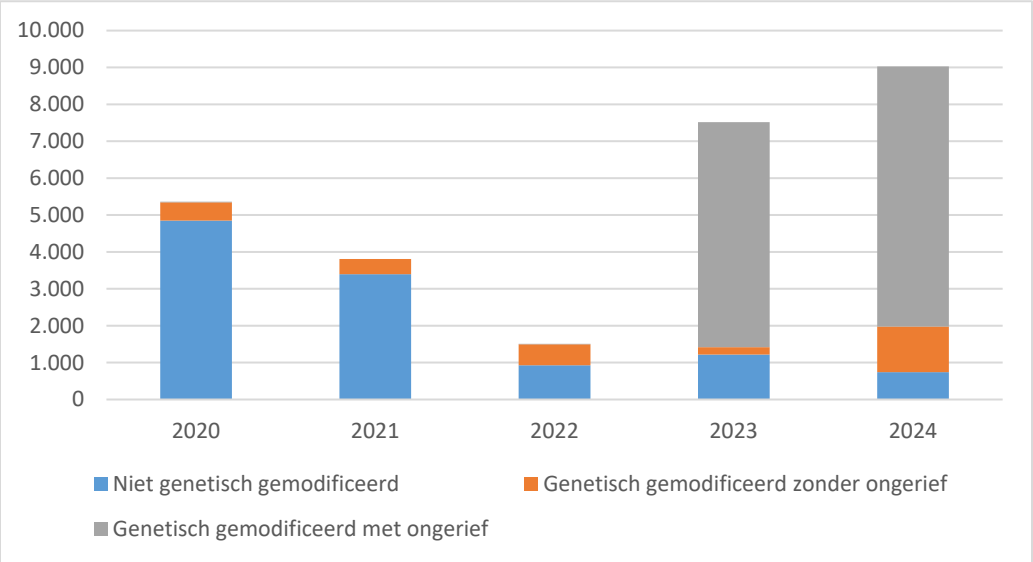
Afbeelding 13.
Dierproeven per ongerief categorie voor het in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen

Genetische status

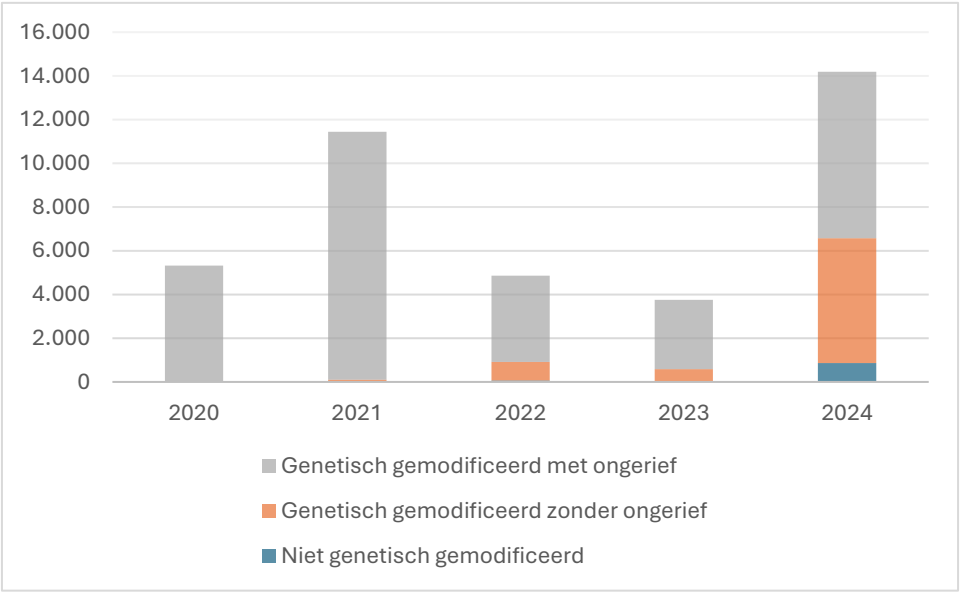
Van de 9.030 dierproeven uitgevoerd voor het **creëren van genetisch gemodificeerde lijnen** is in 8,2 % (743 proeven) van de proeven een niet genetisch gemodificeerd dier gebruikt. Verder is in 13,7 % (1.236 proeven) van de proeven een genetisch gemodificeerd dier zonder ongerief gebruikt en in 78,1 % (7.051 proeven) van de proeven een genetisch gemodificeerd dier met ongerief gebruikt. Er is een toename te zien in het aantal dierproeven waarbij een genetisch gemodificeerd proefdier is gebruikt voor het **creëren** van genetisch gemodificeerde lijnen in 2024, ten opzichte van 2021 t/m 2023 (afbeelding 14). Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.17.

Afbeelding 14.
Dierproeven per genetische status voor het creëren van genetisch gemodificeerde lijnen

Van de 14.193 dierproeven voor het **in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen** is in 6,1% (861 proeven) van de proeven een niet genetisch gemodificeerd dier gebruikt. Verder is in 40,3% (5.714 proeven) van de proeven een genetisch gemodificeerd dier zonder ongerief gebruikt en 53,7% (7.618 proeven) een genetisch gemodificeerd dier met ongerief gebruikt. Het aantal dierproeven voor het **in standhouden** van genetisch gewijzigde lijnen in 2024 is gestegen ten opzichte van 2023 (afbeelding 15). Voor nadere details wordt verwezen naar Bijlage 1.18.

Afbeelding 15.
Dierproeven per genetische status voor het in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen

Doel van de dierproef

In 2024 werden er 8.866 dierproeven gedaan voor het **creëren** van een nieuwe genetisch gemodificeerde lijn met als doel 'fundamenteel wetenschappelijk onderzoek'. Voor details en de subcategorieën onder 'fundamenteel wetenschappelijk onderzoek', zie Bijlage 1.19.

De rest van de dierenproeven gedaan voor het **creëren** van een nieuwe genetisch gemodificeerde lijn viel onder het doel 'toegepast en omzettingsgericht onderzoek' (164 proeven). Voor details en de subcategorieën onder 'omzettingsgericht en toegepast wetenschappelijk onderzoek', zie Bijlage 1.20.

Voor nadere definities en toelichtingen met betrekking tot de verschillende hoofddoelen en subcategorieën wordt verwezen naar Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/569

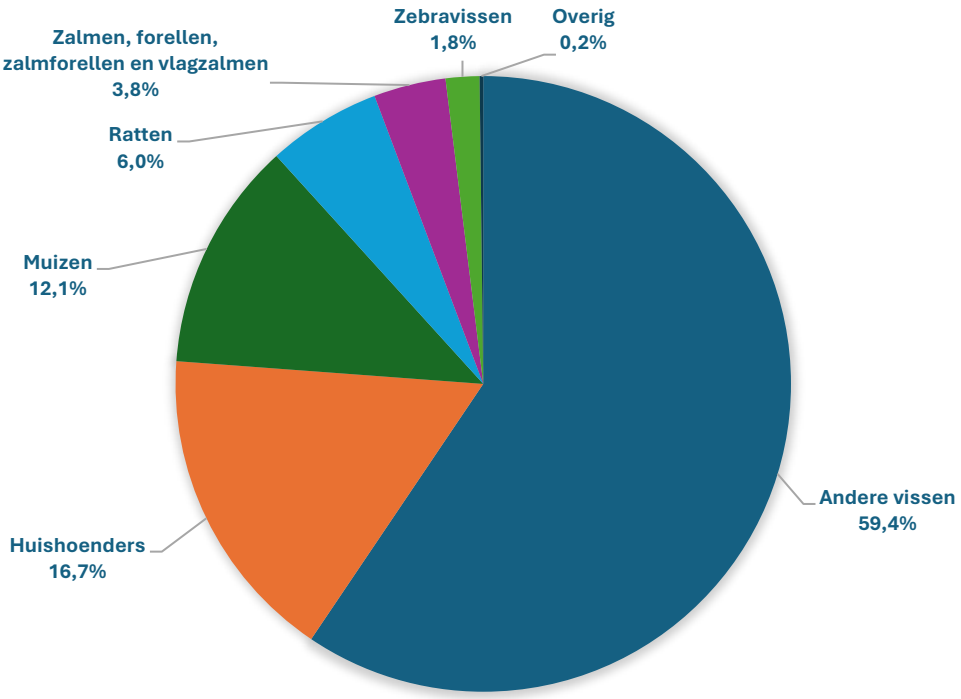
Sectie 4: Doden zonder voorafgaande handeling

Het doden van dieren alleen voor hun organen, weefsels of lichaamsvloeistoffen merkt Nederland, in tegenstelling tot de EU, aan als dierproef. Uitsluitend Nederlandse vergunninghouders registreren de categorie 'doden zonder voorafgaande handeling'. In 2024 voerden Nederlandse vergunninghouders hiervoor 59.085 dierproeven uit. Dit is een stijging (8.487 proeven) ten opzichte van 2023 (50.598 proeven).

Diersoorten

In deze categorie vallen voornamelijk andere vissen (35.122; 59,4%), huishoenders (9.888; 16,7%) en muizen (7.143; 12,1%) (afbeelding 16). Voor meer details over het aantal dierproeven per diersoort en welke diersoorten onder 'overig' vallen, zie Bijlage 1.21.

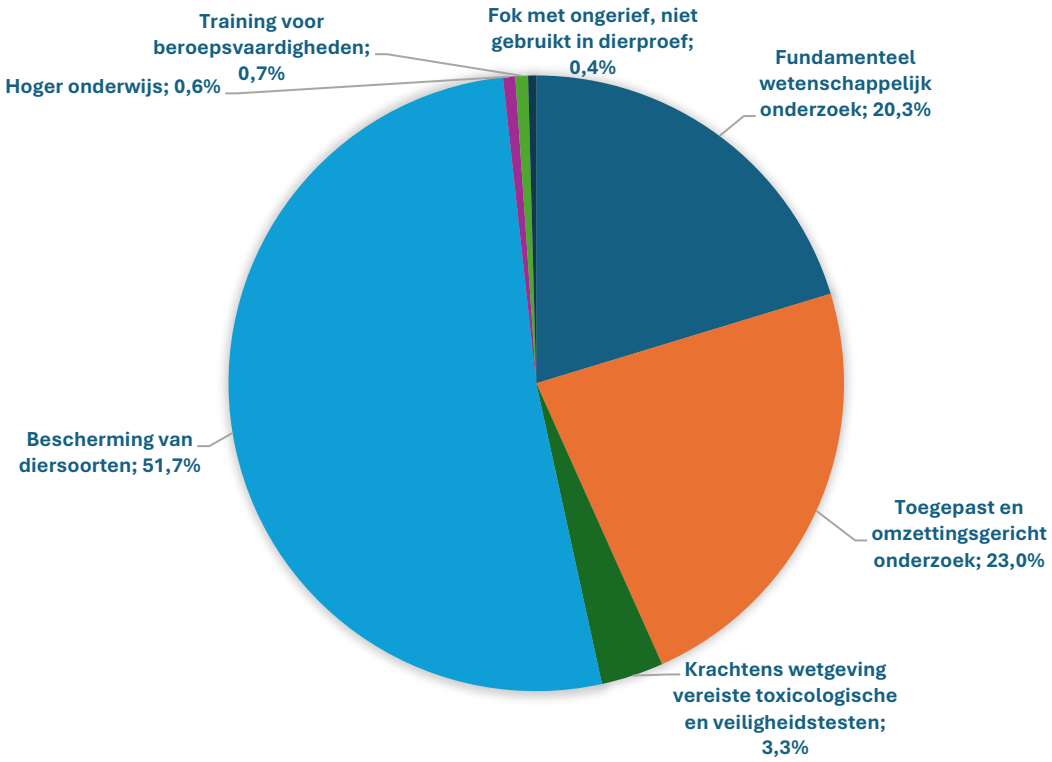
Afbeelding 16. Diersoorten die zijn gedood zonder voorafgaande handeling.

Doel van de dierproef

Doden zonder voorafgaande handeling vindt voornamelijk plaats voor de doelen 'fundamenteel wetenschappelijk onderzoek' (20,3%), 'toegepast en omzettingsgericht onderzoek' (23,0%) en 'bescherming van diersoorten' (51,7%), zie afbeelding 17. Aanvullende informatie over de aantallen per hoofddoel is te vinden in Bijlage 1.22.

Afbeelding 17.
Doden zonder voorafgaande handeling per hoofddoel.

Sectie 5: Dieren dood of gedood na gebruik in fok en dieren dood of gedood voor gebruik in fok of dierproef

Sinds 2014 wordt bij deze dieren onderscheid gemaakt tussen dieren die zijn doodgegaan of gedood voor gebruik in fok of dierproef (bijvoorbeeld vanwege ongeschiktheid voor gebruik in dierproeven) en dieren die zijn doodgegaan of zijn gedood na het gebruik in fok (bijvoorbeeld ouderdieren die zijn gebruikt voor de fok).

In 2024 zijn 150.809 proefdieren doodgegaan of gedood voor gebruik in fok of dierproef en 90.874 proefdieren doodgegaan of gedood na gebruik in fok. Het totaal aantal proefdieren dat in 2024 is doodgegaan of gedood zonder te zijn gebruikt in fok of dierproef of na gebruik in fok is daarmee 241.683 dieren (Tabel 1). Tabel 2 geeft weer dat dit aantal lager ligt dan de voorafgaande jaren.

Tabel 1.

Dieren dood of gedood voor gebruik in fok of dierproef of dood of gedood na gebruik in fok

	Dieren dood of gedood vóór gebruik in fok of dierproef	**Dieren dood of gedood na gebruik in fok**	**Totaal**
	Aantal	**Aantal**	**Aantal**
Niet genetisch gewijzigde dieren	42.684	26.380	64.340
Genetisch gewijzigde dieren	108.125	72.641	177.343
Muizen	*95.397*	34.908	*123.117*
Ratten	*1.298*	780	*1.694*
Zebravissen	*11.423*	36.866	*52.501*
Totaal	**150.809**	**99.021**	**241.683**

Tabel 2.

Dieren dood of gedood voor gebruik in fok of dierproef of dood of gedood na gebruik in fok per jaar

	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Aantal	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Niet genetisch gewijzigde dieren	72.390	76.063	88.763	77.406	64.340
Genetisch gewijzigde dieren	325.304	258.441	253.124	184.392	177.343
Muizen	229.991	190.161	196.553	125.487	*123.117*
Ratten	3.456	2.622	1.991	2.126	*1.694*
Zebravissen	91.856	65.296	54.324	56.693	*52.501*
Dieren uit de wilde fauna	342	*	*	*	*
Totaal dieren dood vóór dierproef	**398.036**	**334.504**	**341.887**	**261.798**	**241.683**

** Dit wordt niet meer apart geregistreerd, maar is opgenomen bij 'niet genetisch gewijzigde dieren'.*

Sectie 6: Herplaatsen van proefdieren

In 2024 zijn er 47.969 proefdieren vrijgelaten, terug naar de eigenaar gegaan of geadopteerd (Tabel 3).

Proefdieren die terug naar de eigenaar gaan zijn o.a. landbouwhuisdieren die in een praktijkproef deelnemen of honden en katten waarvan de eigenaar toestemming heeft gegeven voor wetenschappelijk onderzoek. Onder vrijgelaten proefdieren vallen wilde dieren die bijvoorbeeld worden gevangen, gemeten, waarbij bloed wordt afgenomen en/of voorzien worden van een zender in het kader van bijvoorbeeld bestandsonderzoek.

Tabel 3.
Aantallen per diersoort van dieren die zijn vrijgelaten, terug naar de eigenaar zijn gegaan of zijn geadopteerd

Diersoort	Vrijgelaten	Terug naar eigenaar	Adoptie
Muizen	0	0	7
Ratten	0	0	198
Cavia's	0	0	14
Andere knaagdieren	16	0	0
Konijnen	0	0	35
Katten	0	96	18
Honden	0	147	141
Andere roofdieren	43	0	0
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	0	1	0
Varkens	0	3.042	0
Schapen	0	3	0
Runderen	0	2.579	0
Andere zoogdieren	242	4	2
Huishoenders	0	576	51
Andere vogels	15.588	4	258
Reptielen	134	0	0
Kikkers	129	0	0
Andere amfibieën	328	0	0
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	418	0	0
Andere vissen	23.855	37	3
Totaal	**40.753**	**6.489**	**727**

Bijlage 1

Registratie dierproeven en proefdieren 2023

Sectie 1: Dieren voor het eerst gebruikt in dierproeven
1.1 Diersoort – 2020 t/m 2023
1.2 Diersoort – herkomst (excl. non-humane primaten)
Sectie 2: Dieren gebruikt in dierproeven (incl. hergebruik)
1.3 Diersoort - 2019 t/m 2023
1.4 Diersoort – ongerief
1.5 Diersoort - genetische achtergrond
1.6 Diersoort – hergebruik
1.7 Hoofddoelen
1.8 Subcategorieën van het hoofddoel “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek”
1.9 Subcategorieën van het hoofddoel “omzettingsgericht en toegepast onderzoek”
1.10 Subcategorieën van het hoofddoel “wettelijk verplicht en routineproductie”
1.11 Type wetgeving
1.12 Oorsprong wetgeving
Sectie 3: Proefdieren gebruikt in dierproeven voor het creëren en in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen
1.13 Creëren: diersoort - 2019 t/m 2023
1.14 In standhouden: diersoort - 2019 t/m 2023
1.15 Creëren: ongerief - 2019 t/m 2023
1.16 In standhouden: ongerief - 2019 t/m 2023
1.17 Creëren: genetische achtergrond – 2019 t/m 2023
1.18 In standhouden: genetische achtergrond – 2019 t/m 2023
1.19 Creëren: subcategorieën ‘fundamenteel wetenschappelijk onderzoek’– ongerief
1.20 Creëren: subcategorieën ‘omzettingsgericht en toegepast wetenschappelijk onderzoek’ – ongerief
Sectie 4: Doden zonder voorafgaande handeling
1.21 Diersoort
1.22 Hoofddoelen

Sectie 1: Dieren voor het eerst gebruikt in dierproeven

Bijlage 1.1

Dierproeven – diersoort – 2020 t/m 2024

Diersoort	2020	2021	2022	2023	2024
Muizen	136.675	135.007	126.710	110.796	108.708
Ratten	86.375	92.960	89.366	80.763	89.329
Cavia's*	8.509	5.853	4.229	4.681	4.513
Syrische goudhamsters*	2.856	4.297	2.730	1.655	1.360
Mongoolse gerbils*	109	164	60	72	6
Andere knaagdieren*	495	1.494	741	1.088	130
Konijnen	15.337	19.459	17.748	17.277	12.232
Katten*	560	201	12	4	160
Honden*	551	626	676	546	449
Fretten*	537	467	356	331	338
Andere roofdieren*	25	38	24	19	43
Paarden, ezels en kruisingen daarvan*	241	163	403	314	223
Varkens	8.861	7.553	6.715	8.639	6.000
Geiten*	99	58	25	40	33
Schapen*	2.076	1.996	1.538	1.721	2.157
Runderen*	2.604	2.234	1.144	3.372	2.686
Klauwaapjes	25	2	5	5	25
Java-apen	28	12	18	0	2
Rhesusapen	137	163	68	89	63
Andere zoogdieren*	244	261	578	902	247
Huishoenders	44.992	41.410	36.407	22.000	17.442
Kalkoenen*	0	85	84	110	43
Andere vogels	17.906	12.186	18.661	18.955	16.065
Reptielen*	360	101	0	0	134
Kikkers*					129
Klauwkikkers*	2.641	2.943	2.611	706	17
Andere amfibieën*	74	12	0	0	328
Zebravissen*	14.225	12.843	18.012	2.757	3.709
Zeebaarzen*	0	135	0	1.029	17
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen*	0	1.986	1.221	1.000	418
Guppy's, zwaarddragers, molly's en platy's*	0	1.688	1.422	267	54
Andere vissen	44.673	57.093	90.281	68.782	81.702
Koppotigen*	0	343	98	77	58
Totaal	391.215	403.833	421.943	347.997	348.820

*Dit zijn alle diersoorten die in Afbeelding 3 zijn samengevoegd onder overig.

Bijlage 1.2

Aantal dierproeven - herkomst - diersoort (excl. non-humane primaten)

Diersoort	In de EU (inclusief Nederland) bij een geregistreerde fokker	In de EU maar niet bij een geregistreerde fokker	In de rest van Europa	Elders ter wereld geboren
Muizen	105.332	313	20	3.043
Ratten	89.179	0	0	150
Cavia's	4.513	0	0	0
Syrische goudhamsters	701	0	0	659
Mongoolse gerbils	6	0	0	0
Andere knaagdieren	112	18	0	0
Konijnen	11.511	1	720	0
Katten	35	125	0	0
Honden	210	153	0	86
Fretten	256	0	0	82
Andere roofdieren	0	43	0	0
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	0	223	0	0
Varkens	1.104	4.896	0	0
Geiten	0	33	0	0
Schapen	14	2.143	0	0
Runderen	0	2.686	0	0
Andere zoogdieren	0	81	166	0
Huishoenders	7.480	9.962	0	0
Kalkoenen	4	39	0	0
Andere vogels	28	14.896	224	917
Kikkers	0	129	0	0
Klauwkikkers	0	0	0	17
Andere amfibieën	0	328	0	0
Zebravissen	3.709	0	0	0
Zeebaarzen	0	17	0	0
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	0	201	0	217
Guppy's, zwaarddragers, molly's en platy's	54	0	0	0
Andere vissen	53.819	9.272	0	18.611
Koppotigen	58	0	0	0
Totaal	278.125	45.559	1.130	23.782

Sectie 2: Dieren gebruikt in dierproeven (incl. hergebruik)

Bijlage 1.3 Aantal dierproeven - diersoort - 2020 t/m 2024

Diersoort	2020	2021	2022	2023	2024
Muizen	137.801	135.899	128.122	111.626	109.350
Ratten	87.061	93.487	90.170	81.415	90.132
Cavia's	8.537	5.858	4.233	4.711	4.549
Syrische goudhamsters	2.856	4.312	2.735	1.655	1.360
Mongoolse gerbils	109	164	60	72	6
Andere knaagdieren	495	1.494	741	1.088	130
Konijnen	15.373	19.508	17.787	17.310	12.282
Katten	604	274	141	138	170
Honden	803	906	1.008	947	632
Fretten	570	494	381	337	354
Andere roofdieren	25	38	24	19	43
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	310	242	474	354	285
Varkens	9.192	7.933	7.071	8.882	6.429
Geiten	248	190	224	206	207
Schapen	2.278	2.187	1.662	1.736	2.171
Runderen	4.090	3.377	2.236	4.215	3.645
Klauwaapjes	25	2	5	5	25
Java-apen	28	13	32	22	2
Rhesusapen	159	200	145	117	108
Andere zoogdieren	244	263	578	902	254
Huishoenders	45.268	41.599	36.511	22.010	17.815
Kalkoenen	0	97	95	175	71
Andere vogels	18.046	12.356	18.794	19.126	16.194
Reptielen	360	101	0	0	134
Kikkers	0	0	0	0	129
Klauwkikkers	2.641	2.943	2.837	867	174
Andere amfibieën	74	12	0	0	328
Zebravissen	14.225	12.843	18.012	2.757	3.709
Zeebaarzen	0	135	0	1.029	17
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	0	1.986	1.221	1.000	418
Guppy's, zwaarddragers, molly's en platy's	0	1.688	1.422	267	54
Andere vissen	44.683	57.093	90.401	68.807	81.720
Koppotigen	0	343	98	77	58
Totaal	**396.105**	**408.037**	**427.220**	**351.872**	**352.955**

*Dit zijn alle diersoorten die in Afbeelding 6 zijn samengevoegd onder overig.

Bijlage 1.4
Aantal dierproeven – diersoort – ongerief

Diersoort	Terminaal onder anesthesie	Licht	Matig	Ernstig
Muizen	19.396	45.361	42.198	2.395
Ratten	2.566	72.225	15.033	308
Cavia's	3.228	367	823	131
Syrische goudhamsters	15	883	438	24
Mongoolse gerbils	0	0	6	0
Andere knaagdieren	3	16	110	1
Konijnen	17	10.364	1.779	122
Katten	0	163	5	2
Honden	1	512	108	11
Fretten	0	67	242	45
Andere roofdieren	0	0	43	0
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	4	245	36	0
Varkens	96	4.306	1.965	62
Geiten	4	194	8	1
Schapen	18	2.009	139	5
Runderen	0	3.350	295	0
Klauwaapjes	0	0	24	1
Java-apen	0	0	2	0
Rhesusapen	0	24	84	0
Andere zoogdieren	0	85	169	0
Huishoenders	287	13.662	3.635	231
Kalkoenen	7	59	3	2
Andere vogels	11	13.145	3.028	10
Reptielen	0	96	38	0
Kikkers	0	0	129	0
Klauwkikkers	0	169	5	0
Andere amfibieën	0	0	328	0
Zebravissen	306	2.332	1.046	25
Zeebaarzen	0	0	17	0
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	0	100	318	0
Guppy's, zwaarddragers, molly's en platy's	0	54	0	0
Andere vissen	49	54.198	27.035	438
Koppotigen	58	0	0	0
Totaal	26.066	223.986	99.089	3.814

Bijlage 1.5
Aantal dierproeven – diersoort - genetische achtergrond

Diersoort	Niet genetisch gemodificeerd	Genetisch gemodificeerd zonder ongerief	Genetisch gemodificeerd met ongerief
Muizen	64.588	32.164	12.598
Ratten	89.044	953	135
Cavia's	4.549	0	0
Syrische goudhamsters	1.360	0	0
Mongoolse gerbils	6	0	0
Andere knaagdieren	130	0	0
Konijnen	11.944	338	0
Katten	170	0	0
Honden	632	0	0
Fretten	354	0	0
Andere roofdieren	43	0	0
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	285	0	0
Varkens	6.429	0	0
Geiten	207	0	0
Schapen	2.171	0	0
Runderen	3.645	0	0
Klauwaapjes	25	0	0
Java-apen	2	0	0
Rhesusapen	108	0	0
Andere zoogdieren	254	0	0
Huishoenders	17.815	0	0
Kalkoenen	71	0	0
Andere vogels	16.194	0	0
Reptielen	134	0	0
Kikkers	129	0	0
Klauwkikkers	174	0	0
Andere amfibieën	328	0	0
Zebravissen	150	3.390	169
Zeebaarzen	17	0	0
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	418	0	0
Guppy's, zwaarddragers, molly's en platy's	54	0	0
Andere vissen	81.720	0	0
Koppotigen	58	0	0
Totaal	**303.208**	**36.845**	**12.902**

Bijlage 1.6
Aantal dierproeven – diersoort – hergebruik

Diersoort	Hergebruik
Muizen	642
Ratten	803
Cavia's	36
Syrische goudhamsters	0
Mongoolse gerbils	0
Andere knaagdieren	0
Konijnen	50
Katten	10
Honden	183
Fretten	16
Andere roofdieren	0
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	62
Varkens	429
Geiten	174
Schapen	14
Runderen	959
Klauwaapjes	0
Java-apen	0
Rhesusapen	45
Andere zoogdieren	7
Huishoenders	373
Kalkoenen	28
Andere vogels	129
Reptielen	0
Kikkers	0
Klauwkikkers	157
Andere amfibieën	0
Zebravissen	0
Zeebaarzen	0
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	0
Guppy's, zwaarddragers, molly's en platy's	0
Andere vissen	18
Koppotigen	0
Totaal	**4.135**

Bijlage 1.7
Aantal dierproeven – hoofddoelen

Hoofddoel	Aantal
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	67.676
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek	61.492
Krachtens wetgeving vereiste toxicologische en veiligheidstesten	143.454
Bescherming van het milieu	11.090
Bescherming van diersoorten	59.010
Hoger onderwijs	4.362
Training voor beroepsvaardigheden	5.826
Forensisch onderzoek	45
Totaal	**352.955**

Bijlage 1.8
Aantal dierproeven - subcategorieën van het hoofddoel "fundamenteel wetenschappelijk onderzoek"

Subcategorie	Aantal
Kankeronderzoek	16.148
Circulatie en lymfoide organen	3.758
Zenuwstelsel	16.430
Ademhalingsstelsel	849
Maagdarmkanaal incl. lever	1.355
Musculoskelet	971
Afweersysteem	9.651
Urogenitaal systeem	552
Zintuigen	322
Endocrinologie en stofwisseling	3.739
Ontwikkelingsbiologie	2.163
Multisysteemonderzoek	798
Ethologie, diergedrag en dierbiologie	10.940
Totaal	**67.676**

Bijlage 1.9

Aantal dierproeven – subcategorieën van het hoofddoel "omzettingsgericht en toegepast onderzoek"

Subcategorie	Aantal
Kanker bij de mens	12.321
Infectieziekten bij de mens	10.766
Cardiovasculaire aandoeningen bij de mens	4.185
Aandoeningen van het CZS bij de mens	4.939
Ademhalingsziekten bij de mens	44
Gastro-intestinale aandoeningen bij de mens, incl. lever	1.702
Spier- en skeletaandoeningen bij de mens	467
Afweerziekten bij de mens	706
Urogenitale/reproductie-aandoeningen bij de mens	126
Zintuigaandoeningen bij de mens	131
Stofwisselingsstoornissen bij de mens	1.515
Dierziekten en -aandoeningen	11.039
Diervoeding	8.482
Dierenwelzijn	3.901
Diagnostiek	673
Niet-voorgeschreven (eco)toxicologie	495
Totaal	**61.492**

Bijlage 1.10

Aantal dierproeven - subcategorieën van het hoofddoel "wettelijk verplicht en routineproductie"

Subcategorie	Aantal
Bloedproducten	20.452
Monoclonalen zonder ascites methode	161
Andere RP*	350
Batch Safety Testing	704
Batch Potency Testing	36.974
Andere WV*	318
Acuut en subacuut, niet-lethaal	480
Huidirritatie	3
Huidsensitisatie	827
Oogirritatie/corrosie	6
Repeated dose tot 28 dagen	1.774
Repeated dose 29 tot 90 dagen	1.577
Repeated dose >90 dagen	317
Genotoxiciteit	992
Reproductie-toxiciteit	32.485
Ontwikkelingstoxiciteit	27.929
Neurotoxiciteit	349
Kinetiek	233
Fototoxiciteit	312
Acute toxiciteit	565

Chronische toxiciteit	14.545
Reproductietoxiciteit	24
Bioaccumulatie	345
Safety test voeding en diervoeding	135
Doeldier veiligheid	1.597
Totaal	20.452

Bijlage 1.11
Aantal dierproeven – type wetgeving

Type wetgeving	**Aantal**
Geen	230.464
Geneesmiddelen voor de mens	18.805
Diergeneesmiddelen en residuen daarvan	33.286
Industriële chemicaliën	69.011
Plantenbeschermende producten	1.101
Biociden	46
Voeding incl. Contactmaterialen	104
Diervoeding	135
Medische toepassingen	3
Totaal	**352.955**

Bijlage 1.12
Aantal dierproeven - oorsprong wetgeving

Oorsprong wetgeving	**Aantal**
Geen wettelijke bepaling	230.464
EU wetgeving	117.767
Niet-EU wetgeving	4.724
Totaal	**352.955**

Sectie 3: Proefdieren gebruikt in dierproeven voor het creëren en in standhouden van genetisch gemodificeerde lijnen

Bijlage 1.13
Creëren: Aantal dierproeven – diersoort (2020 t/m 2024).

	2020	2021	2022	2023	2024
Diersoort	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Muizen	5.343	3.808	1.509	7.520	7.619
Zebravissen	15	0	0	0	1.411
Totaal	5.358	3.808	1.509	7.520	**9.030**

Bijlage 1.14
In standhouden: Aantal dierproeven - diersoort (2020 t/m 2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Diersoort	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Muizen	5.145	11.053	4.626	3.619	8.237
Ratten	108	274	0	0	52
Zebravissen	70	119	233	137	5.904
Totaal	5.323	11.446	4.859	3.756	**14.193**

Bijlage 1.15
Creëren: Aantal dierproeven - ongerief (2020 t/m 2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Ongerief	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Terminaal onder anesthesie	0	41	0	0	0
Licht	4.759	3.299	1.066	6.785	8.328
Matig	601	468	443	617	657
Ernstig	0	0	0	118	45
Totaal	5.360	3.808	1.509	7.520	**9.030**

Bijlage 1.16
In standhouden: Aantal dierproeven - ongerief (2020 t/m 2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Ongerief	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Licht	4.353	10.543	4.036	2.375	11.539
Matig	705	855	721	938	2.204
Ernstig	265	48	102	443	450
Totaal	5.323	11.446	4.859	3.756	**14.193**

Bijlage 1.17

Creëren: Aantal dierproeven – genetische achtergrond (2020 t/m 2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Genetische status	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Niet genetisch gemodificeerd	4.851	3.397	929	1.218	743
Genetisch gemodificeerd zonder ongerief	494	411	569	202	1.236
Genetisch gemodificeerd met ongerief	15	0	11	6.100	7.051
Totaal	5.360	3.808	1.509	7.520	**9.030**

Bijlage 1.18

In standhouden: Aantal dierproeven – genetische achtergrond (2020 t/m 2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Genetische achtergrond	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Niet genetisch gemodificeerd	0	0	62	39	861
Genetisch gemodificeerd zonder ongerief	0	100	850	548	5.714
Genetisch gemodificeerd met ongerief	5.323	11.346	3.947	3.169	7.618
Totaal	5.323	11.446	4.859	3.756	**14.193**

Bijlage 1.19

Creëren: Aantal dierproeven onder 'fundamenteel wetenschappelijk onderzoek' – subcategorieën – ongerief

	Licht	Matig	Ernstig	Totaal
subcategorieën	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**	**Aantal**
Kankeronderzoek	*4.836*	*48*	*30*	*4.914*
Circulatie en lymfoide organen	*114*	0	0	*114*
Zenuwstelsel	*299*	0	*1*	*300*
Ademhalingsstelsel	*17*	0	0	*17*
Maagdarmkanaal incl lever	*20*	*29*	0	*49*
Musculoskelet	*263*	*91*	*5*	*359*
Afweersysteem	*558*	*12*	*5*	*575*
Urogenitaal systeem	*609*	*28*	0	*637*
Zintuigen	*1.004*	0	*4*	*1.008*
Endocrinologie en stofwisseling	*161*	*56*	0	*217*
Ontwikkelingsbiologie	*335*	*341*	0	*676*
Totaal	***8.216***	***605***	***45***	***8.866***

Bijlage 1.20
Creëren: Aantal dierproeven onder 'omzettingsgericht en toegepast wetenschappelijk onderzoek' – subcategorieën - ongerief

subcategorieën	Licht	Matig	Totaal
Cardiovasculaire aandoeningen bij de mens	112	52	164
Totaal	112	52	164

Sectie 4: Doden zonder voorafgaande handeling

Bijlage 1.21
Aantal dierproeven – diersoort

Diersoort	**Aantal**
Andere vissen	35.122
Huishoenders	9.888
Muizen	7.143
Ratten	3.535
Zalmen, forellen, zalmforellen en vlagzalmen	2.238
Zebravissen	1.047
Varkens	80
Cavia's	29
Andere vogels	2
Honden	1
Totaal	**59.085**

Bijlage 1.22
Aantal dierproeven – hoofddoel

Hoofddoel	**Aantal**
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	11.994
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek	13.587
Krachtens wetgeving vereiste toxicologische en veiligheidstesten	1.937
Bescherming van diersoorten	30.545
Hoger onderwijs	378
Training voor beroepsvaardigheden	393
Fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	251
Totaal	**59.085**

Bijlage 2
Registratie dierproeven en proefdieren 2023

Dierproeven bij instellingen van wetenschappelijk onderwijs

Bijlage 2.1
Stichting Amsterdam UMC – diersoort – doel van de proef

Diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	totaal
Muizen	4.134	2.779					592		114					7.619
Ratten	571	338					104							1.1013
Konijnen		3 2												32
Zebravissen	114													114
Totaal	4.819	3.149					696		114					8.778

Bijlage 2.2
Universiteit van Amsterdam – diersoort – doel van de proef

Diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten,	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	1.238						80								1.318
Ratten							20								20
Totaal	1.238						100								1.338

Bijlage 2.3
Vrije Universiteit Amsterdam - diersoort - doel van de proef

Diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtenswetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtenswetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtenswetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	1.436						108								1.544
Ratten	49						41								90
Zebravissen							13								13
Totaal	1.485						162								1.647

Bijlage 2.4

Universiteit Twente Enschede - diersoort - doel van de proef

Diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	453														453
Totaal	453														453

Bijlage 2.5

Universiteit Maastricht - diersoort - doel van de proef

Diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	817	216					90		439						1.562
Ratten	223	235					111								569
Varkens							15								15
Geiten	4														4
Schapen		28													28
Zebravissen	82								397						479
Totaal	1.126	479					216		836						2.657

Bijlage 2.6

Wageningen Universiteit - diersoort - doel van de proef

Diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	694						361								1.055
Ratten							19								19
Katten				8											8
Paarden, ezels en kruisingen daarvan			4												4
Varkens	76		14				32								122
Runderen	23						14								37
Huishoenders							92								92
Zebravissen	1.370						10								1.380
Guppy, zwaarddragers, platy's	44						10								54
Andere vissen	50			1.006			34								1.090
Totaal	2.257		18	1.014			572								3.861

Bijlage 2.8
Rijksuniversiteit Groningen - diersoort - doel van de proef: Proefdierjaarverslag RUG 2024

Bekijk de cijfers hier

Bijlage 2.9
Leids Universitair Medisch Centrum - diersoort - doel van de proef

Bekijk de cijfers hier https://www.lumc.nl/over-het-lumc/het-lumc/mvo/dierproeven-verantwoord/verantwoording-en-documentatie/

Bijlage 2.10
Universiteit Leiden – diersoort – doel van de proef

Bekijk de cijfers hier Feiten en cijfers - Universiteit Leiden

Bijlage 2.11
Radboud Universiteit Nijmegen – diersoort – doel van de proef

Bekijk de cijfers hier Jaarverslag-CDL-2024.pdf

Bijlage 2.12
UMC Utrecht – diersoort – doel van de proef

Bekijk de cijfers hier Jaarverslag dierproeven 2024

Bijlage 2.13
Universiteit Utrecht - diersoort – doel van de proef

Bekijk de cijfers hier Jaarverslag dierproeven 2024

Bijlage 2.14
Erasmus Universitair Medisch Centrum (Erasmus MC) - diersoort - doel van de proef

Bekijk de cijfers hier Over Erasmus MC - Erasmus MC

Ten behoeve van defensie

Bijlage 2.15
Dierproeven bij Defensie - diersoort - doel van de proef

Diersoort	medische tegenmaatregelen en toxicologie chemische dreigingen
Cavia	22
Rat	6
Totaal	**28**

Bijlage 2.16
Dierproeven bij Defensie - diersoort - mate van ongerief

Diersoort	terminaal onder anesthesie	licht	matig	ernstig	totaal
Cavia	4	0	18	0	22
Rat	6	0	0	0	6
Totaal	**10**	**0**	**18**	**0**	**28**

Bijlage 3

Lijst met vergunninghouders

(Artikel 2 Wod) zoals gepubliceerd in de Staatscourant

Erasmus Universitair Medisch Centrum (Erasmus MC), te Rotterdam *
Radboud Universiteit Nijmegen, te Nijmegen *
Wageningen University, te Wageningen *
Rijksuniversiteit Groningen, te Groningen *
Universiteit Leiden, te Leiden *
Universiteit Maastricht, te Maastricht *
Universiteit Utrecht, te Utrecht * Technische
Universiteit Delft, te Delft Universiteit
Twente, te Enschede *
Universiteit van Amsterdam, te Amsterdam *
Vrije Universiteit Amsterdam, te Amsterdam * VU
Stichting Amsterdam UMC *
UMC Utrecht, te Utrecht *
Leids Universitair Medisch Centrum, te Leiden *
Nutreco Nederland B.V., te Boxmeer
ATKB, te Waardenburg
AnalytiChem Netherlands BV, te Mijdrecht
Provimi - Cargill BV, te Velddriel *
MSD Animal Health, te Boxmeer *
VisAdvies BV, te Nieuwegein *
Danone Nutricia Research BV, te Utrecht *
Koninklijke Sportvisunie, te Bilthoven
Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek BV, te Veenwouden
Stentit BV, te Eindhoven
Topigs Norsvin, te Den Bosch
Poultry Research and Innovation Centre, te Emmen
Alltech Coppens Aqua Centre, te Leende
Charles River Laboratories Den Bosch B.V., te 's-Hertogenbosch*
MSD-Organon N.V., te Oss *
Genmab B.V., te Utrecht *
FUJIFILM SonoSite BV, te Amsterdam-Duivendrecht
De Schothorst, te Lelystad *
Zoogdierstichting, te Nijmegen
SOVON Vogelonderzoek, te Nijmegen

UniQure Biopharma B.V., te Amsterdam *
RRR E&C, te Almere
AVS Bio Netherlands B.V., te Oss
Agrifirm NWE B.V., te Apeldoorn
Stichting RAVON, te Nijmegen *
Equine Diagnostics, te Wyns
Jasja Dekker Dierecologie, te Arnhem
Natuurbalans - Limes Divergens BV, te Nijmegen
Glasaal Volendam BV, te Edam *
Bureau Waardenburg B.V., te Culemborg
Ecoresult te Alblasserdam
Pharming Group NV., te Leiden *
Viroclinincs Biosciences B.V., te Rotterdam *
Dopharma Research BV, te Raamsdonkveer
UtrechtPreclinical, te Utrecht
SOS Dolfijn, te Anna Paulowna
Ayuvant BV te Utrecht
Nederlands Kanker Instituut, te Amsterdam *
PSP Poonwalla Science Park, te Bilthoven *
Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie, te Utrecht *
Stichting Wageningen Research, te Wageningen *
Gezondheidsdienst voor Dieren, te Deventer *
Organisatie TNO, te Den Haag *
Biomedical Primate Research Center, te Rijswijk *
Van Hall Larenstein, te Leeuwarden
Hogeschool Utrecht, te Utrecht
HAS green academy, 's Hertogenbosch
Avans Hogeschool, te Breda
Aeres Groep, te Ede *
Hogeschool Leiden, te Leiden
Kon. Ned. Academie van Wetenschappen, te Amsterdam *
Ned. Inst. Voor Onderzoek der Zee, te Den Burg *
Envigo RMS BV, te Horst *
Innoser Nederland BV, te Leiden*

(de met een * gemarkeerde instanties beschikken ook over een vergunning artikel 11a Wod)

Er is 1 vergunninghouder met alleen een vergunning artikel 11a Wod:

Hartelust B.V. te Tilburg